

Ullensvang herad

Sakspapir

SAKSGANG			
Styre, utval, del. vedtaksmynde.	Møtedato	Saksnr	Sakshands.
Plan- og ressursutval	02.12.2014	064/14	TSTE
Heradsstyret	15.12.2014	072/14	TSTE

Endeleg vedtak i: Heradsstyret Saksansv .: Trond Steine	Arkiv: N-000 Objekt:	J.post id. 14/11451	Arkivsaknr 14/1246 - 2
--	---------------------------------------	-------------------------------	----------------------------------

HØYRING – FORSLAG OM Å OPPHEVE KONSESJONSLOVA OG BUPLIKTA

Dokumentliste:

Nr	T	Dok.dato	Avsendar/Mottakar	Tittel
1	I	15.10.2014	Dkg. Landbruks- og matdepartement	Høyring – Forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta
3	I	27.11.2014	Hordaland Bondelag	Oppfordring om å gje uttale til oppheving av konsesjonslova

Aktuelle lover, forskrifter, avtalar m.m.:

Konsesjonslova og odelslova

Saksutgreiing:

Landbruks- og matdepartementet har sendt på høyring forslag om oppheving av konsesjonslova og buplikta.

Formålet med lova er å regulera og kontrollera omsetninga av fast eigedom for å oppnå eit effektivt vern av landbruket sine produksjonsareal og slike eigar- og bruksforhold som er mest gagnlege for samfunnet. Det skal takast omsyn til framtidige generasjonars trong, landbruksnæringa, trongen for utbyggingsgrunn, omsyn til miljøet, naturverninteresser og busetjing. I tillegg skal prisen vurderast, ein skal sikra seg at nye eigarar er skikka, og om konsesjon gjev driftsmessig gode løysingar.

Landbruksorganisasjonane er uroa for at ein ved å ta bort konsesjonslova vil oppleve at gardsbruka no vert kjøpt av dei som har mykje pengar framfor dei som har interesse av å driva jordbruk.

Dette er i stor grad eit politisk og ideologisk val der trua på regulering står for den eine retninga og trua på ein fri marknad står for den andre.

Det vert difor lagt fram to forslag til vedtak.

Høyringsfristen er sett til den 15. januar 2015.

Regjeringa sine vurderingar:

Regjeringa har i Sundvolden-plattformen lagt opp til vesentlege endringar når det gjeld reglane om overdraging av fast eigendom. Kvar eigar skal få større råderett over eigen landbrukseiendom, mellom anna ved at konsesjonslova og buplikta vert oppheva. Det er samstundes eit mål å gjennomføra forenklingar og å redusera landbruksbyråkratiet.

Konsesjonslova sine reglar kan vere til hinder for ein effektiv marknad for omsetning av konsesjonspliktige landbrukseiendomar. Dette kan mellom anna få som følgje at rekrutteringa til næringa vert svekka. Vidare kan marknadsavgrensningar gjera det vanskeleg for aktive næringsutøvarar å få kjøpt tilleggsjord, noko som igjen på sikt kan svekka moglegheitene for effektiv og rasjonell landbruksdrift. Gjeldande lover kan vidare vera med å dempa investeringslysta og dermed svekka driftsgrunnlaget på ein del eigedomar.

Regjeringa har lagt vekt på at eigedomssretten er ein grunnleggjande rett som bør styrkjast. Bonden skal i større grad rå over egne ressursar og gjera egne val og prioriteringar. Det er og viktig å få enklare reglar, mindre byråkrati og effektiv forvaltning

Konsesjonslova vart innført for å verna om landbruket sine produksjonsareal. Seinare er det innført plan- og bygningslov og jordlov. Etter regjeringa sitt syn ivaretek desse lovene trongen for vern om areala. I tillegg er driveplikta styrka ved at all jord skal drivast og der den vert leigd vekk skal det vera 10 - års avtalar.

Det er 186 700 landbrukseiendomar i Noreg, av desse er 171 400 bebygde. 30 800 landbrukseiendomar er utan fast busetjing.

I 2012 var det 2483 søknader om konsesjon til handsaming i kommunane, 63 av desse fekk avslag. Det er difor få saker som vert avslått.

Vurdering:

Føremålet med lova er å regulera og kontrollera omsetjinga av fast eigedom for å oppnå eit effektivt vern av landbruket sine produksjonsareal og slike eigar og bruksforhold som er mest gagnlege for samfunnet. Det skal takast omsyn til framtidige generasjonars trong, landbruksnæringa, trongen for utbyggingsgrunn, omsyn til miljøet, naturverninteresser og busetjing.

I tillegg skal prisen vurderast, om nye eigarar er skikka og om det er ei driftsmessig god løysing.

Priskontrollen har vore viktig for at unge som skal inn i næringa ikkje må betala for mykje for garden. På den andre sida gjer den det lite interessant å selja garden når prisen ikkje er høg nok til å kjøpa eit anna hus for seljaren.

For å få konsesjon er det eit krav om at kjøpar buset seg på garden og bur der i 5 år.

Det norske landbruket er i dag bygd opp rundt familielandbruket der langsiktigheit og neste generasjon er viktige i alle prioriteringar. I teorien vert det no fritt fram for alle slags selskap å eige landbrukseiendomar dersom odelslova ikkje hindrar dette. Odelslova gjer at den som har odel kan krevja salet omgjort.

For Ullensvang herad sin ståstad kan det på den eine sida vera greitt om lovene vert fjerna. Heradet handsamar 50-70 eigenfråsegner om konsesjonsfridom og om lag 10-15 konsesjonssøknader i året. Dette kan i nokre tilfelle vera vanskelege saker som grip inn i enkeltpersonar sin økonomi og deira prioriteringar. Ved ei fjerning av lovene vert dette eit

reint sal mellom seljar og kjøpar. Det som betalar mest eller på andre måtar imøtekjem seljaren, får kjøpa eigedomen.

På kort sikt vil ei fjerning av konsesjonslov og buplikt truleg ikkje føra til nemneverdige følgjer for busetnad, landbruksproduksjon og kulturlandskap i Ullensvang i høve til i dag. Det meste av landbruksarealet vil truleg verta drifta, og det vil bu folk på dei aller fleste gardane. Det å drifta og bu på landbrukseigedomen ein eig, har fram til no lege nedfelt som ein viktig del av kulturen på bygdene. Eigedomsoverdragningar byggjer oftare på tanken om god framtidig forvaltning, enn kortsiktig profitt. Denne haldninga ligg enno som ein grunnpilar for mange. I løpet av dei siste tiåra har desse haldningane gradvis endra seg noko, og stadig fleir som tek over gardsbruk i dag, har garden som bustad men leiger vekk innmarka. Ved å fjerna konsesjonslov og buplikt vil ein truleg oppleve at mange fleir som tek over gardsbruk, vel å ha garden som feriestad framfor å busetja seg der. På kort sikt vil ein truleg òg oppleve at prisane på landbrukseigedom vert drive monaleg opp i høve til i dag. Særleg vil rettar i fjellet kunna virka prisdrivande.

På lengre sikt vil truleg følgjene verta større i negativ lei. I positiv lei tel at ein truleg vil få opp takta med omsyn til omsetjing av landbrukseigedomar, og ein vil få inn fleire motiverte kjøparar utanfrå. Samstundes vil høgare prisar i mange tilfelle ekskludera unge etablerarar. Høgare prisar kan føra til at kjøparar av landbrukseigedom har andre motiv for erverv enn sjølve landbruksdrifta, til dømes fritidsføremål. Dette vil vera ei uheldig utvikling med omsyn til busetnad, landbruksproduksjon og kulturlandskap. Det kan òg få følgjer i høve til folketalsutvikling, og med det for dei generelle velferdstilboda. I verste fall vil lovendringane føra til ei utpining av bygdene våre. Heilt generelt er det mykje som tyder på at lokale eigarar som bur på bruka har ein meir aktiv og framtidsretta form for forvaltning av dei lokale landbruksressursane en dei som bur lengre borte.

Ullensvang er ein kommune der landbruket har særskildt mykje å seie både i høve til busetnad og til næringslivet generelt. Det er det mykje som talar for at reguleringane som ligg nedfelt når det gjeld konsesjonslova og buplikt, tyder meir i positiv lei enn om ein vel å følgje regjeringa sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta.

Saka er i stor grad eit politisk val og rådmannen legg difor fram to forslag til vedtak.

- Alt. 1 Ullensvang heradsstyre støttar regjeringa sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta.
- Alt. 2 Ullensvang heradsstyre støttar ikkje regjeringa sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

- Alt. 1 Ullensvang heradsstyre støttar regjeringa sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta.
- Alt. 2 Ullensvang heradsstyre støttar ikkje regjeringa sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta.

02.12.2014 PLAN- OG RESSURSUTVAL

Røysting:

Alternativ 2 vart samrøystes tilrådd.

PRU-064/14 TILRÅDING:

Ullensvang heradsstyre støttar ikkje regjeringa sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta.

15.12.2014 HERADSSTYRET

Røysting:

Plan- og ressursutvalet si tilråding vart samrøystes vedteke.

HST-072/14 VEDTAK:

Ullensvang heradsstyre støttar ikkje regjeringa sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta.